

Endometrium Kanserli Morbid Obez Hastaların Bakımında Hemşirenin Rolü

Kübra ÖZCAN*, Gül PINAR**

* Başkent Üniversitesi Ankara Hastanesi Jinekolojik Onkoloji Kliniği, Ankara

** Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Ankara

Obezite, gelişmiş ülkelerde, giderek büyüyen majör bir halk sağlığı problemidir. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) obeziteyi yağ dokusunda sağlığı bozacak ölçüde anormal veya aşırı yağ birikmesi olarak tanımlamış ve obezite için uluslararası bir sınıflandırma geliştirmiştir. Buna göre, vücut kitle indeksi; 25-29.9 kg/m² arası fazla kilolu, 30-39.9 kg/m² arası obez, 40 kg/m² ve daha üstü ise morbid obeziteyi yansıtmaktadır. Tüm dünyada obezitenin prevalansı giderek artmaktadır. DSÖ verilerine göre dünyada 400 milyon üzerinde obez ve yaklaşık 1.6 milyardan fazla kilolu birey bulunmakta ve 2015 yılında bu rakamın sırasıyla 700 milyon ve 2.3 milyara ulaşacağı tahmin edilmektedir.

Obezitenin, endokrin ve metabolik değişikliklerle karakterize olup çok sayıda kronik hastalıkla ilişkili olduğu bildirilmektedir. Çeşitli kanser türleri özellikle endometrium kanseri bu hastalıklar arasında yer almaktadır. Endometrium kanseri, en sık görülen ikinci jinekolojik kanserdir. Literatürde endometrium kanserlerinin %40'ının obezite kaynaklı olabileceği ve obezlerde endometrium kanseri riskinin 5-10 kat artacağı bildirilmektedir. Vücut ağırlığının azaltılmasına yönelik önlemler, endometrium kanseri profilaksisinde önemli yer tutmaktadır. Perimenopozal dönemde, obezite kronik anovulasyonu tetikleyerek rölatif hiperöstrojenizme neden olmaktadır. Postmenopozal dönemde ise, aşırı yağ dokusu androstenodionun östrioale ve testosteronun östrodioale aromatisasyonu ile serum östron ve östradiol düzeylerinde artışa neden olmaktadır. Adipoz dokunun stroma hücrelerinde östrojen üretiminin artması endometriyal kanser riskinin obez kadınlardaki artış nedenine yönelik açıklamalardan biridir. Bu nedenle ideal kilonun korunması ve

obezitenin önlenmesi, diabet ya da hipertansiyon riskinin azaltılması açısından önemli olduğu belirtilmektedir.

Endometrium kanserinde bariyatrik cerrahi girişimleri; tanılayıcı, evrelendirici, tedavi edici, rekonstrüktif, palyatif ve destekleyici olmak üzere farklı amaçlarla kullanılmaktadır. Bu bağlamda endometrium kanserinin tedavisinde morbid obez hastaların cerrahi operasyon öncesi-sonrasında hemşirelik bakımı ve yaklaşımı komplikasyonların azaltılması yönünden oldukça önemlidir. Özellikle, temel fizyolojik işlevlerin sürdürülmesi, ameliyat bölgesinin korunması, hastanın durumundaki değişikliklerin izlenmesi, yorumlanması ve kaydedilmesi, aseptik uygulamalarla ameliyat bölgesinde enfeksiyon gelişiminin önlenmesi, solunum işlevlerinin sürdürülmesi, pasif egzersizlerin yapılması ve erken dönemde mobilizasyon, ağrının kontrol edilmesi, fiziksel ve psikolojik rehabilitasyon ve hastanın radyoterapi ve kemoterapi için hazırlamasını süreçlerini kapsamaktadır. Hemşireler endometrium kanseri tanımlı morbid obez hastalarla sadece bariyatrik (aşırı şişmanlık) cerrahi için değil obezitenin getirdiği birçok ek hastalıkların tedavisi ve bakımı konusunda rol almaktadır. Ayrıca, bireysel farklılıklar göz önüne alınarak gereksinimlere ilişkin özel, eleştirel düşünme ve karar verme yeteneklerinin yansıtıldığı bütüncül bir perioperatif bakım hemşirelik yaklaşımları ile mümkün olmaktadır. Özetle; hastaların yaşam kalitelerinin artırılması ve yeni hayatlarına uyum sağlamalarında hemşirenin rolü oldukça önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Obezite, Morbid Obez, Endometrium Kanseri, Hemşirelik bakımı